

PERE CATALÀ I ROCA I LA SEVA TASCA DE DIVULGACIÓ HISTÒRICA

Intercessor prop de poetes algueresos

Francesc Palet i Setó

Trenta-quatre anys de la meua relació epistolar i personal amb en Pere Català i Roca, donen un joc molt extens.

El fet casteller va fer que l'any 1969 em dirigís a ell per felicitar-lo per uns articles que sobre aquest tema tenia publicats a *Tele/Estel*.

En aquell moment, jo li enviava la meua *Festa Major al Vendrell*.

Havia assistit al Vendrell, per Santa Anna d'aquell any, a una sessió castellera i vaig restar ullprès.

D'allí arrenca la nostra amistat.

Li demanem si voldria venir a Terrassa a parlar-nos. I ho fa ben sovint.

Ens parla dels castellers; de l'Alguer i d'un tema molt treballat per ell, com és el de la història del país. Aquí és quan ens parla dels castells catalans. El convoquem al Centre Excursionista de Terrassa, al Centre Cultural de Caixa Terrassa, a l'Associació de l'Aula Gran de Terrassa —aula d'extensió universitària. Generalment les seves conferències van acompanyades de magnífiques diapositives (6x6). Tot això ha fet que compartíssim amistat i taula en múltiples ocasions.

L'Alguer rep una dedicació constant en les seves activitats i no en té prou d'explicar-t'ho. T'hi fa implicar. Així em dóna a conèixer dos algueresos de pro: mossèn Francesc Manunta i el professor Pasqual Scanu. Malauradament, avui tots dos traspassats. M'escric llargament amb Francesc Manunta, ell és al Brasil (és missioner). Ens cartegem des de l'any 1974. L'any 1976 ve a Terrassa amb en Pere

Català; vénen de Montserrat. El 1978 es troba de nou al Brasil. L'any 1986 retorna a Barcelona, passem tota una tarda parlant. Passa un llarg període sense notícies. El gener del 1995 mor a l'Alguer.

Amb el professor Scanu ens escrivim des de l'any 1970. Vingué a Barcelona. Morí l'any 1979 a l'Alguer.

Com a historiador ben documentat ha estat l'impulsor de l'entitat Associació Amics dels Castells. Ha publicat l'obra en set volums *Els castells catalans*. També ha dirigit els dos volums de *Món casteller*. Col·laborador directe del Manifest Castellor dins l'àmbit de folklore del Congrés de Cultura Catalana.

Immers en el tema de la catalanitat de Cristòfor Colom, forma part del Centre d'Estudis Colombins, dins de l'Òmnium Cultural.

La seva estirp fotogràfica li ve del seu pare, en Pere Català i Pic.

Va obtenir el premi de fotografia de la Ciutat de Barcelona l'any 1955.

Amb la seva càmera o amb la ploma ens mostra les bel·leses que com a caminaire inquiet, fent excursionisme, trescant per planes, marines o muntanyes, ha sabut copsar, un moment dolç, una situació expectant, que ell ha ullat amb sagacitat. Com que és un home que no té un no per a ningú i tots els diversos conceptes que explica l'apassionen, també s'ha vist involucrat en les Assemblees Intercomarcals d'Estudiosos. Durant un temps les ha presidit. En aquesta faceta, modestament he compartit l'assistència en diferents assemblees a les quals he presentat les meves comunicacions: a Tremp (Pallars Jussà), a Engordany (Andorra), a Cardona i a Sant Vicenç de Castellet (Bages). En aquestes ocasions el nostre retrobament personal ha estat efusiu i codialíssim. Vull referir-me finalment a la concessió del Títol d'Honor, juny de 1999, de la ciutat de Valls i el Títol de Ciutadà Honorari, desembre de 2000, de l'Alguer. Va contestar aquest nomenament amb uns versos seus ben rimats: publica el poemari *Veus seculars* —cants a l'Alguer retrobat—, versos recollits ara en llibre i que comprenen el període 1956-1962, amb motiu de la concessió de la ciutadania honorària.

Transcriu uns poemes meus, que en el moment oportú vaig donar a conèixer al meu amic "fedal" en Pere Català i Roca. Dues caminades muntanyenques i una de ciutadana.

CAMÍ INCERT

Amb els meus amics a trenc d'albada
 emprenc la ruta dels llacs. Enceto la rasa
 dels estels, presoner de la negra matinada.
 En un replà del camí aturo la passa.
 Sec de cara al buit i miro la plana
 lentament aclarida. El sol treu el nas
 per damunt de la superba serralada.

Fotografia de Pere Català i Roca del barri de Pré a Gènova, l'any 1962. MUSEU DE VALLS / DONACIÓ DE PERE CATALÀ I ROCA

En un instant encén el riu, el prat,
la casa... Resto immers en el quadre.
Tinc el llac als meus peus. Amb la mà
atenyo el cel. Ajaçat dins l'aigua clara.
Vaig ascendint per sinuós tarter
fins arribar a la neu eternament gelada.

Retorno a mitja tarda per un confús camí.
Des del proper cim fito viles i pobles.
No sé quin serà el meu. Si ençà
o enllà el final. I, si hi sabré trobar
el bon Déu, avui que ja és Nadal.

*Estany de Flamisella (Pallars Sobirà),
juliol de 1970*

AIXOPLUC

Els llampecs fuetegen l'espai.
Llengües de foc ondulants
serpentegen en la grisor del cel.
Oh, quina mà tan colossal mou
aquestes esfereïdores deixuplines!
L'aigua cau amb força,
els trons m'eixorden el pensament.
Tot jo quedo amarat
del líquid element.
Al meu davant, em barra el pas
un arbre ferit d'un llampec fulminador.
I en veig un altre i un altre...
Alguns romanen trossejats per terra.
Tenen la llançada al mig del cor.
Una esgarrifança de pànic
se m'encomana i començo
un parenostre que no acabo.
Déu meu!
Xipollejant entre el pedruscall
i les branques sacsejades pel vent,
només penso a fugir
d'aquesta compromesa situació.

Després, quan trobo aixopluc,
 assegut a l'escó, vora la llar de foc
 encesa i ja ben peixat,
 penso que els meus raonaments
 d'abans, eren tanmateix ben exagerats.

*Estany de Malniu, Meranges (Cerdanya),
 juliol de 1970*

ELS ÀNGELS DEL BARRI GÒTIC

A Pere Català i Roca, estimat cicerone.

Caminada feliç, d'evocacions
 nostàlgiques. Avui he descobert
 els secrets dels carrers, i dels carrerons
 les minúcies del seu batec.

Fins sentiré cantar els àngels!

Acte de conferiment de la ciutadania algueresa, amb el sindic (alcalde) Tonino Baldino i el president del consell comunal Giovanni Cerchi. Teatre Cívic, 2 de desembre del 2000. ARXIU PERE CATALÀ I ROCA

La bústia guarnida per l'ocell
 veloç i la lenta tortuga.
 Blocs de pedra ratllats pel coltell
 del botxí. De la cana la mesura.

Fins sentiré cantar els àngels!

Brollador del claustre de la Catedral,
 al cim Sant Jordi, que mata la fera.
 D'espatlles llanço la moneda. Ritual
 que m'agença la visita propera.

Fins sentiré cantar els àngels!

S'il·lumina la cripta un instant,
 el sepulcre d'Eulàlia. Visió fugaç.
 L'altar del Sant Crist, vinclat, de Lepant.
 Venerada imatge de serena faç.

Fins sentiré cantar els àngels!

Llibre obert de la història, al portal.
 Bronze de Subirachs, relleu esculpit.
 Palau del Virrei, egregi casal
 que serva l'Arxiu, font de l'erudit.

Fins sentiré cantar els àngels!

Al cim més alt del Mont Tàber.
 L'amic fa cara de faceciós angelot
 —cauen set hores del campanar proper—
 i em venta un amorós clatellot.

És quan sento cantar els àngels!

Barcelona, 16 de marc de 1977

Heus ací unes afinitats que en Pere benignament va celebrar.

Ara que he anat rellegant les meves cartes —potser en alguna ocasió massa minucioses i extenses—, és quan m'adono que, ben segur, hauran estat per a ell enganyadores.

Perdona'm, si pots. La teva amistat ha estat molt important per a mi. M'agrada poder demostrar-t'ho una vegada més.